

ACORD PER A LA CREACIÓ DE LA COMISSIÓ DE CIÈNCIA OBERTA, COMISSIÓ ASSESSORA DEL CONSELL DE GOVERN

Preàmbul

La ciència oberta es defineix com la **combinació de diferents pràctiques** per obtenir **accés obert als resultats de recerca**, utilitzant plataformes digitals basades en codi obert i **obrint tot el procés científic**, incloent pràctiques com la revisió per parells en obert, **els recursos educatius en obert**, el foment de la **ciència ciutadana** i el desenvolupament de **noves formes de mesurar el rendiment investigador**.

La ciència oberta cerca que **s'incrementin les col·laboracions** científiques i **l'intercanvi d'informació** a benefici de la ciència i la societat, i **s'obrin els processos de creació, avaluació i comunicació dels coneixements** científics als agents socials **més enllà de la comunitat científica tradicional**.

La ciència oberta comprèn **totes les disciplines científiques i tots els aspectes de les pràctiques acadèmiques**, incloses les ciències bàsiques i aplicades, les ciències naturals i socials i les humanitats¹.

Quines dimensions o elements inclou la Ciència Oberta?

Accés obert

Posar a disposició de la comunitat tota la **recerca finançada amb finançament públic**, augmentant així la visibilitat dels resultats de la recerca i millorant la transferència del coneixement. L'accés obert és aplicable tant a les publicacions d'articles de revista com a les monografies acadèmiques, sempre que siguin finançades amb fons públics.

Les publicacions científiques poden ser difoses pels editors en plataformes de publicació en línia d'accés obert o dipositades i posades a disposició immediata després de la seva publicació en el repositori institucional. L'accés obert als articles científics en publicacions comercials a canvi d'un pagament (**APC**) no s'ajusten als principis de la ciència oberta però son conseqüència de la **transició al nou model**.

Dades en obert

Posar a disposició de la comunitat, en format obert i accessible, les dades que milloren la comprensió i l'abast dels resultats de la recerca i acceleren els descobriments mitjançant la seva reutilització.

S'inclouen, entre altres, dades digitals i analògiques, tant brutes com elaborades, i les metadades que les acompanyen, així com índexs numèrics, registres textuais, imatges i sons, protocols, codis d'anàlisi i fluxos de treball que poden ser utilitzats, reutilitzats, conservats i redistribuïts obertament.

Recursos educatius en obert

Posar a disposició de la comunitat materials d'ensenyament i aprenentatge, publicats amb una **licència oberta** que permet accedir-hi, així com la seva utilització, adaptació i redistribució, sense cap cost per part de tercers i sense restriccions o amb restriccions limitades.

Aquests materials poden ser apunts, materials de classe, vídeos, guies didàctiques, cursos, exercicis d'avaluació, exàmens, tests d'avaluació, simulacions i materials de MOOC, entre d'altresⁱⁱ.

Mètriques

Establir noves maneres de mesurar el rendiment del personal investigador ajustant els incentius i el reconeixement del mèrit científic a les pràctiques que componen la ciència oberta, de forma que permetin la implantació d'aquest paradigma entre la comunitat acadèmica. Exemples: CoAra i Doraⁱⁱⁱ.

Revisió per parells oberta

Aportar un major rigor científic als processos de revisió i garantir la transparència i la rendició de comptes de les parts involucrades. Exemples: Open Research Europe o la iniciativa del CSIC, Open Peer Review Module^{iv}.

Plataformes de codi obert

Incloure, en general, programes informàtics el codi font dels quals estigui disponible públicament, de manera oportuna, en un format fàcil d'utilitzar, llegible i modificable per persones i màquines, mitjançant una llicència oberta que atorgui a altres usuaris el dret d'utilitzar els programes informàtics, accedir-hi, modificar-los, ampliar-los, estudiar-los, crear obres derivades i compartir aquests programes i el codi font, el disseny o el concepte. Exemples: Dspace (repositori institucional), Dataverse (repositori institucional de dades), OJS (revistes digitals UdG), Omeka (repositori d'imatges).

Ciència ciutadana

Accions que permeten acostar els resultats de la recerca a la ciutadania, de forma directa i indirecta, i involucren a la societat en el disseny de la recerca, la recollida de dades i la generació del coneixement.

La Ciència Oberta a la Universitat de Girona

Algunes de les accions realitzades per la Universitat de Girona han estat:

- Redacció, aprovació i difusió del [Mandat institucional d'accés obert de la Universitat de Girona](#)
- Redacció, aprovació i difusió de la [Política de Gestió de Dades de Recerca de la Universitat de Girona](#)
- Signatura de la Declaració de Berlín:
<https://openaccess.mpg.de/signatories-en>
- Signatura de la Coalition for Advancing Research Assessment (COARA):
<https://coara.eu/coalition/membership/>
- Elaboració del portal de Biblioteca i Recerca: <https://biblioteca-recerca.udg.edu/>
- Manteniment d'una col·lecció de revistes científiques de la Universitat de Girona:
<https://revistes.udg.edu/>
- Manteniment del repositori institucional en obert DUGi:
<http://dugi.udg.edu/>
- Connexió del repositori institucional DUGi amb el sistema de gestió de la recerca de la Universitat de Girona (GREC)
- Promoció i suport en la incorporació de l'ORCID a la UdG
- Organitzar tallers, sessions de formació i actes de promoció de l'accés obert, durant l'any i més activament per la Setmana de l'Accés obert i la Setmana dels Recursos Educatius en Obert
- Organització, gestió, difusió i seguiment del finançament per publicar en accés obert: <https://biblioteca-recerca.udg.edu/comunicacio-cientifica/ajuts-per-publicar-en-acces-obert/>
- Suport i revisió dels plans de gestió de dades de les convocatòries post doctorals Marie Curie.

Exposició de motius:

Donat el constant desplegament legislatiu i l'evolució constant de la Ciència Oberta i de les seves dimensions, el Consell de Govern de la Universitat de Girona, creu convenient tenir l'assessorament tècnic d'una Comissió amb l'objectiu de donar compliment a la legislació i polítiques nacionals i estatals que regulen el desplegament de la Ciència Oberta^v i que la pugui assessorar en les polítiques pròpies de la institució.

La Comissió delegada de Recerca, Transferència i Doctorat del Consell de Govern de la UdG, en la seva sessió 07/23, de 10 d'octubre de 2023, va acordar elevar al Consell de Govern la proposta de Creació de la Comissió de Ciència Oberta.

Per tot l'anteriorment exposat, **s'ACORDA:**

Primer. Aprovar la creació de la Comissió de Ciència Oberta, com a comissió assessora del Consell de Govern, amb la composició i funcions que es determinen seguidament.

Segon. La Comissió de Ciència Oberta estarà integrada pels següents membres:

- a) Vicerector/a de l'àmbit de Recerca i Transferència del Coneixement, que la presideix
- b) Vicerector/a al qui estigui adscrit el servei de Biblioteca
- c) Delegat/da de protecció de dades
- d) Director/a de l'Escola de Doctorat
- e) Director/a de la Biblioteca
- f) Cap de l'Assessoria Jurídica o persona en qui delegui
- g) Cap de l'Oficina d'Investigació i Transferència de Tecnològica o persona en qui delegui
- h) Responsable del servei Edicions UdG
- i) Cap de la Unitat de Ciència Oberta de la Biblioteca, amb funcions de secretari/a de la comissió.

Tercer. La Comissió assumirà les següents funcions:

- a) Assessorar i trametre al Consell de Govern de la UdG, per a la seva aprovació, les polítiques institucionals a l'entorn de la Ciència Oberta
- b) Avaluar el desplegament del *Mandat Institucional d'Accés Obert de la Universitat de Girona i el Pla de gestió de Dades de la UdG*
- c) Assessorar sobre la política i infraestructura de les dades de recerca
- d) Estudiar l'impacte de l'accés obert en els projectes nacionals i europeus
- e) Fomentar les guies de bones pràctiques en Ciència Oberta
- f) Proposar el *Pla anual d'Actuacions per a l'Accés obert a la UdG* i traslladar la seva execució a la Biblioteca, el servei de encarregat de l'àmbit de la Ciència Oberta a la Universitat de Girona.

ⁱ **Recomendación de la UNESCO sobre la Ciencia Abierta.** 2021.

https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949_spa

ⁱⁱ REBIUN (2019) **Recursos educativos abiertos:** estado de la cuestión y pautas para su impulso en las universidades españolas. P. 13 <https://repositoriorebiun.org/handle/20.500.11967/243>

ⁱⁱⁱ **CoARA.** Coalició per a l'avançament de l'avaluació de la recerca. <https://coara.eu/>
DORA. Declaració de San Francisco sobre l'avaluació de la recerca. <https://sfdora.org/read/read-the-declaration-catalan/>

^{iv} **Open Research Europe** <https://open-research-europe.ec.europa.eu/>
Open peer review module. <https://www.cid.csic.es/biblioteca/article/open-peer-review-module?lang=en>

^v **RD 99/2011 de Estudios de Doctorado (España 2011a):** Conté l'obligació de dipositar les tesis en un repositori institucional just després de la seva aprovació.

Ley 17/2022 de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación: L'article 37 estableix l'obligació del PDI del sector públic de dipositar en un repositori obert el resultat de la seva investigació.

Ley orgánica 2/2023 del Sistema Universitario: L'article 12 va en la mateixa línia que la llei 17/2022 i afegeix la necessitat de transparència en els acords de subscripció amb les editorials científiques.

Llei 9/2022 de la Ciència. L'article 79 descriu els sis eixos per al desplegament de l'estratègia de ciència oberta a Catalunya.